

“Sturing in de ouderenzorg blijkt wel degelijk mogelijk”

prof.dr. R. (Rudi) G.J. Westendorp, voorzitter van de NFU-commissie ouderenzorg; hoogleraar Ouderengeneeskunde LUMC en directeur van Leyden Academy on Vitality and Ageing

Supertanker

“De vergrijzing kon je zien aankomen - dat ouderenzorg zou toenemen in volume en kosten dus ook. Ouderenzorg is, net als geneeskunde, een autonoom proces; er is een intrinsieke groeineiging. Niemand is tot nu toe in staat gebleken om grenzen te stellen. Mensen nemen aan dat vernieuwingskracht vanzelfsprekend is in de ouderenzorg, maar die is nog onvoldoende aanwezig. Er zijn wel prachtige voorbeelden van vernieuwing, maar er is ook veel middle-of-the-road of tekortschietende zorg, zowel binnen als buiten het ziekenhuis. In dat veld, waarin € 20 miljard omgaat, moest beweging komen. In 2008 kwam die beweging: toenmalig staatssecretaris VWS Bussemaker trok € 80 miljoen uit voor een vierjarig programma om de ouderenzorg te vernieuwen. Dat is veel geld, maar dat is nodig. Het veld van ouderenzorg is een supertanker en de opdracht was in feite om de koers van die supertanker te verleggen.

Dat de umc's bij het programma werden betrokken, naast ZonMw, is logisch: ze brengen medische en wetenschappelijke expertise in en zijn per definitie gericht op vernieuwing. ZonMw heeft met de afzonderlijke umc's contact, maar over umc-overstijgende onderwerpen is overleg met de commissie ouderenzorg van de NFU.”

Trots

“Aan het begin van het programma hoorde je kritiek op die € 80 miljoen. Nu, aan het eind, komen die geluiden weer op: “Wat heeft het nu eigenlijk opgeleverd?” Nou, veel! Door het NPO wordt duidelijk dat sturing in de zorg wel degelijk mogelijk is. Het is vooral fantastisch dat ouderen zelf aan het stuur zijn in dit programma en dat we zo kwaliteitsverbetering realiseren. Voor het eerst geven we inhoud aan het begrip ‘patiënt centraal’. Dat is heel bijzonder – in Nederland, maar ook in het buitenland. Daar ben ik trots op!

Het programma is – budgettair neutraal – verlengd tot eind 2013. Dat geeft ons de ruimte om goed af te ronden, we hoeven het nu niet af te raffelen. Ook hebben we nu meer tijd om met elkaar, met partners en met de politiek te praten over een vervolg. Vier jaar is kort voor zo'n transitieprogramma. Het is het begin van een verandering, we zijn nog niet klaar. De belangrijkste vernieuwing die we in dit programma hebben bewerkstelligd, namelijk dat de ouderen vanaf de planning tot en met de evaluatie zelf invloed hebben op de invulling van de ouderenzorg, willen we borgen in de staande organisaties. Daarvoor is een vervolgprogramma nodig, een NPO-2.”

Vaardigheid

“Alle partijen zijn het erover eens dat ouderen een belangrijke rol spelen. Maar deze werkwijze is breekbaar. De ouderen moeten opkomen voor zichzelf, en voor degenen die dat niet kunnen, en voor toekomstige generaties. Dat vereist nogal wat. Of dat lukt, is afhankelijk van hun vaardigheid om hun stem te laten horen. Ze hebben zich verenigd in de CSO, de Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties, en vormen een partij naast VWS, ZonMw en NFU. De subsidie van de CSO is helaas stopgezet. Maar zo'n organisatievorm is een wezenlijke voorwaarde voor ouderen om hun stem te laten horen. Er moet gewoon een nieuwe vorm van CSO komen!”

september 2012